

Přízrak (nejen) v galerii

Sigismund de Chals – ten umělecký pseudonym zní jak z doby Jiřího Karáska ze Lvovic. A titul jeho nové knihy **Fantom Morgalu** (vydané pod hlavičkou nakladatelství Rubato) pak jako z nějakého populárního hororu na duchařské téma. Že mistra ani jeho novinku neznáte? Pak je nejvyšší čas na seznámení.

V reálu se S. d. Ch. jmenuje Miroslav Vojtíšek, je ročník 1970 a vedle psaní v nejrůznějších žánru zvládá skvěle koláž, komiks, divadlo i muziku. Mnohdy jako one-man-show a vždycky po svém. Na světlo ho vytáhlo poprvé v roce 2007 nakladatelství Divus. Letos a loni vyhrál Vojtíšek v soutěži o Ceny Alfreda Radoka kategorii původní česká hra. Fantom Morgalu sice není vítězným kusem, ale jasně ukazuje, odkud vítr fouká.

Možná stojí za zmínku ještě fakt, že S. d. Ch. pracoval čtvrtstoletí jako hrobník. Jeho poetika se totiž napájí právě z podzemí, z tradice undergroundu. A mezi mrtvými klasiky bychom našli i jeho hlavní inspirace – úvodem vyvo-

lanou dekadenci plus pobavený nihilismus Ladislava Klímy především. A kdo je oním titulním fantomem a co je to Morgal?

Moravská galerie v Brně zažívá krušné časy. Před vernisáží totiž vždycky někdo sebere ze stěn vystavené práce – a nacpe je do záchodu. Nikdo ze zaměstnanců si s tím neví rady. A pro samý pragmatismus a zaujetí vlastní výjimečností si nevědí rady vlastně ani sami se sebou. Vojtíšek je nešetří: postavy jmenuje skutečnými jmény a jejich profil modeluje velmi plasticky, v živých barvách.

Hra ale nestojí na prvoplávném zesměšnění, které se nabízí skoro samo. Z konkrétního tu přirozeně roste obecné: kritika českého, respektive moravského pocitu méněcennosti, lidské malosti a ubohosti. Sigismund de Chals se svým psaním náramně dobře baví. A čtenář s ním. V době, kdy dirigují zdejší společnost a kulturu právě takovéhle fantomy, je to pádná obrana. Vlastně jediná možná.

■ **Radim Kopáč**
literární a výtvarný kritik